

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.27.2025

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 7577 Pana Posła Dariusza Piontkowskiego z 24 stycznia 2025 r. w sprawie pomocy społecznej samotnym emerytom, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Z uwagi na procesy demograficzne prowadzące do starzenia się społeczeństwa resort rodziny, opracowując odpowiednie pogramy, umożliwi gminom uzyskanie wsparcia finansowego w ramach realizacji ich zadań własnych.

Jednym z takich programów jest „Opieka 75+”. Na realizację programu zaplanowano w roku bieżącym kwotę 80 mln zł. Program będzie realizowany od 1 stycznia 2025 r. do 31 grudnia 2025 r. Jego bezpośrednimi odbiorcami są gminy miejskie, wiejskie i miejsko-wiejskie, liczące do 60 tys. mieszkańców (97,3 % wszystkich gmin w Polsce). Adresatem pośrednim są natomiast osoby w wieku 75 lat i starsze, będące osobami samotnymi, samotnie gospodarującymi, a także pozostającymi w rodzinie, wymagającymi pomocy innych osób z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn.

Program „Opieka 75+” stanowi informację zawierającą wskazówki dotyczące możliwości uzyskania przez gminy wsparcia finansowego w zakresie realizacji zadania własnego o charakterze obowiązkowym, określonego w art. 17 ust. 1 pkt 11 ustawy o pomocy społecznej, tj. świadczenia usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W ramach programu wsparcia finansowego dla gmin udziela się na podstawie art. 115 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej. Wysokość dotacji celowej z budżetu państwa nie może przekroczyć 60% kosztów realizacji zadania. Celem programu jest zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych, dla osób w wieku 75 lat i starszych. Zatwierdzony przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej program „Opieka 75+” na rok 2025, dostępny jest na stronie internetowej resortu rodziny, pod adresem:

<https://www.gov.pl/web/rodzina/program-opieka-75-na-2025-rok>

Kolejnym z omawianych programów jest „Korpus Wsparcia Seniorów”. Program zawiera wskazówki dotyczące możliwości uzyskania przez gminy wsparcia finansowego w zakresie realizacji ich zadania własnego, określonego w art. 17 ust. 2 pkt 2a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz w art. 17 ust. 2 pkt 4 ww. ustawy (organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich oraz podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych). W 2025 roku na realizację programu przeznaczono kwotę 65 mln zł.

Program będzie realizowany od 1 stycznia 2025 r. do 31 grudnia 2025 r. Bezpośrednio adresowany jest do gmin w Polsce, zarówno miejskich, wiejskich, jak i miejsko – wiejskich.

Adresatami pośrednimi programu są osoby w wieku 60 lat i starsze, mające problemy z samodzielnym funkcjonowaniem ze względu na stan zdrowia, prowadzące samodzielne gospodarstwa domowe lub mieszkające z osobami bliskimi, które nie są w stanie zapewnić im wystarczającego wsparcia. W ramach programu realizowane są dwa moduły działań. MODUŁ I polega na uruchomieniu i organizacji przez gminy usług opiekuńczych świadczonych w formie usług sąsiedzkich, mających na celu zapewnienie wsparcia seniorom poprzez organizację środowiska sąsiedzkiego. Usługi sąsiedzkie obejmują pomoc w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych, podstawową opiekę higieniczno-pielęgniacyzną - przez którą należy rozumieć formy wsparcia niewymagające specjalistycznej wiedzy i kompetencji - oraz zapewnienie beneficjentom świadczonej pomocy kontaktów z otoczeniem. MODUŁ II wspiera gminy w realizacji usług opiekuńczych udostępniając tzw. „opiekę na odległość”. Celem usługi jest poprawa bezpieczeństwa i możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania osób starszych. Realizacja Modułu II odbywa się poprzez udzielenie gminom dofinansowania do zakupu oraz częściowego pokrycia kosztów użytkowania tzw. „opasek i innych urządzeń bezpieczeństwa”.

Informacje o tegorocznej edycji programu dostępne są na stronie internetowej Resortu Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej pod adresem:

<https://www.gov.pl/web/rodzina/program-korpus-wsparcia-seniorow-na-2025-rok>.

W Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej realizowany jest także - na podstawie uchwały nr 149 Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 2023 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028 - program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028. Głównym założeniem Programu jest zapewnienie pomocy zarówno dzieciom wychowywanym w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji, jak i osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach. Istotnym elementem Programu jest zapewnienie dzieciom i młodzieży w wieku szkolnym możliwości zjedzenia gorącego posiłku przygotowanego w stołówce szkolnej. W ramach Programu realizowane są trzy moduły:

- Moduł dla dzieci i młodzieży;
- Moduł dla osób dorosłych (za realizację zadań wynikających z modułów 1 i 2 Programu odpowiada minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego);
- Moduł organizacji stołówek oraz miejsc spożywania posiłków w szkołach (za realizację zadań wynikających z modułu 3 Programu odpowiada minister właściwy do spraw oświaty i wychowania).

Program poprzez realizację modułów 1 i 2 zapewnia - w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych - pomoc dzieciom, uczniom, młodzieży, ale też osobom dorosłym, starszym, chorym, niepełnosprawnym i samotnym. Celem modułu 3 jest wzmocnienie opiekuńczej funkcji szkoły podstawowej poprzez tworzenie warunków umożliwiających spożywanie przez uczniów posiłku w trakcie pobytu w szkole.

Ze środków przekazywanych w ramach Programu gminy udzielają wsparcia osobom spełniającym warunki otrzymania pomocy wskazane w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz spełniającym kryterium dochodowe w wysokości 200% kryterium, o którym mowa w art. 8 ww. ustawy:

- dzieciom do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej,
- uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej,
- osobom i rodzinom znajdującym się w sytuacjach wymienionych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,

- w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.

Kryteria dochodowe od 1 stycznia 2025 r. w ramach Programu wynoszą 2020 zł dla osoby samotnie gospodarującej i 1646 zł dla osoby w rodzinie.

Program dofinansuje też posiłki dowożone osobom dorosłym, w tym osobom niewychodzącym z domu, niebędącym w stanie przygotować sobie codziennie gorącego posiłku. Program zapewnia ponadto pozyskanie: dodatkowych środków na dowóz posiłków - w ramach modułu 2 wójt (burmistrz, prezydent miasta) może pozyskać zwiększenie dotacji do 5% środków finansowych z przeznaczeniem na dowóz posiłków w gminie dla osób, które same nie mogą odebrać posiłku bądź skorzystać w miejscu spożywania posiłku, w szczególności dla osób starszych, chorych, niepełnosprawnych; dodatkowych środków dla gmin, które prowadzą samodzielnie stołówki szkolne - wójt (burmistrz, prezydent miasta) może pozyskać zwiększenie dotacji do 5% dla gminy realizującej posiłek w stołówkach przez siebie prowadzonych bezpośrednio.

Przystąpienie gmin do realizacji ww. programów nie jest obowiązkowe. Decyzję w tej sprawie każda jednostka podejmuje indywidualnie.

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 18 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, do zadań własnych gminy należy utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej. Należy mieć także na uwadze, że gminy i ich jednostki organizacyjne, w tym m.in. ośrodki pomocy społecznej, mają możliwość pozyskiwania środków na realizację tych zadań zarówno w ramach opisanych wyżej programów, jak i programów finansowanych z funduszy europejskich w ramach projektów realizowanych np. przez Regionalne Ośrodki Polityki Społecznej, czy też innych środków zewnętrznych.

Informuję, że zgodnie z art. 79 ustawy z dnia 15 maja 2024 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z funkcjonowaniem administracji rządowej, zadania ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego związane z polityką senioralną stały się zadaniami Ministra do spraw Polityki Senioralnej w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. Do zadań Departamentu Polityki Senioralnej, który wchodzi w skład Kancelarii, należy m.in.:

- dokonywanie analiz i ocen sytuacji społecznej oraz rozwiązań prawnych w zakresie polityki senioralnej oraz dokonywanie analiz potrzeb i przygotowanie propozycji kierunków rozwoju polityki senioralnej;
- opracowywanie rozwiązań w zakresie systemu opieki nad osobami starszymi i monitorowanie ich wdrożenia;
- koordynowanie działań organów administracji rządowej w zakresie polityki senioralnej i monitorowanie sytuacji osób starszych oraz współpracy Ministra do spraw Polityki Senioralnej z organami administracji państwowej, Sejmem, Senatem, organami samorządu terytorialnego oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie polityki senioralnej;
- opracowywanie materiałów i informacji niezbędnych do inicjowania, wspierania i promowania rozwiązań z zakresu polityki senioralnej;

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, po ogłoszeniu programów, zwraca się z prośbą do poszczególnych wojewodów o poinformowanie jednostek z terenu swojego województwa o możliwości przystąpienia w danym roku do realizacji tych programów.

Należy podkreślić, że gminy przystępujące do realizacji jakiegokolwiek programu powinny we własnym zakresie przeprowadzić skuteczne działania edukacyjno-informacyjne w celu pozyskania beneficjentów do programu lub projektu, który będą realizować.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Katarzyna Nowakowska

Podsekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/